

**ДО ЧЛЕНОВЕТЕ НА НАУЧНО ЖУРИ
ПО ПРОЦЕДУРА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА
ОНС „ДОКТОР“ ПО ДОКТОРСКА ПРОГРАМА „ФИНАНСИ, ПАРИЧНО
ОБРЪЩЕНИЕ, КРЕДИТ И ЗАСТРАХОВКА (ФИНАНСИ)“**

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Теодора Димитрова, катедра „Финанси и кредит“, СА „Д. А. Ценов“ – Свищов, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“

Автор на дисертационния труд: Георги Стоилов Анев, задочна докторантura, обучение финансирано от държавата, по област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.8. Икономика, докторска програма: „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (Финанси)

Тема на дисертационния труд: „Предизвикателства пред ценообразуването при електронната търговия у нас в условията на пандемия“

Настоящото становище е изготовено съобразно изискванията на съществуващия Закон за развитие на академичния състав, Правилника за неговото приложение и Правилника за развитие на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

I. Общо представяне на дисертационния труд.

Дисертационният труд е в обем от 206 страници, съдържа 49 фигури и 23 таблици. Използвани са 148 литературни източници. В композиционно отношение се състои от въведение, три глави, заключение, литература, приложения. Налице е балансирана и логична класическа структура.

Избраната тема се отличава с актуалност и значимост.

Актуалността на изследването се определя от постоянно нарастващата роля и значение на теоретичните и практическите аспекти на електронната търговия в условията на пандемия. Надграждането и разширяването на научните изследвания в областта на ценообразуването във фирмата определят значимостта на дисертацията.

Обект на изследване е ценообразуването при електронната търговия в България в условия на пандемията от COVID-19.

Предметът на изследване е фокусиран върху моделите за ценообразуване на продукти и услуги в сектора на електронната търговия.

Основната цел на дисертационния труд е да се извърши оценка на приложимите модели за ценообразуване на продукти и услуги, използвани от българските фирми в областта на електронната търговия и да се потърсят възможности за оптимизиране на процеса на ценообразуване с отчитане на новите икономически реалности.

За изпълнението на основната цел са формулирани следните задачи:

1. Да се извърши критичен анализ на вижданията за същността, функциите, елементите и структурата на цените, като основа за изясняване на етапите и елементите на ценообразуването във фирмата.

2. Да се изясни ролята на ценовата политика и стратегия в рамките на цялостния процес по ценови мениджмънт във фирмата.

3. Да се извърши критичен преглед на възникването и развитието на електронната търговия като основа за изясняване на мястото и ролята на фирмите в новата икономика.

4. Да се анализират приложимите бизнес модели и подходи за генериране на приходи от фирмите в областта на електронната търговия, с оглед изясняване на спецификата на процеса на ценообразуването на техните продукти и услуги.

5. Да се оцени проучи и оцени състоянието и тенденциите в сектора електронна търговия у нас сектора в резултат на пандемичната обстановка и приложимите модели за ценообразуване на продукти и услуги, използвани от българските фирми

6. Да се потърсят възможности за оптимизиране на процеса на ценообразуване и чрез тестване на ефективността на различни модели за ценообразуване да се дадат препоръки и предложения за оптимизиране на процеса на ценообразуване в българските фирми в областта на електронната търговия с отчитане на новите икономически реалности.

Основната изследователска теза, която авторът защитава в дисертационния труд е, че прилагането на адаптивни модели за ценообразуване, отчитащи спецификата на електронната търговия и потребителското поведение, може да доведе до макси-мизиране на продажбите в условията на динамични икономически процеси, породени от външни шокове като пандемията от COVID-19. Спецификите на електронната търговия формират характерни бизнес модели, които налагат и специален поглед към ценообразуването.

За методи на изследване в дисертационния труд са избрани: историческият метод, сравнителният метод, индуктивният и дедуктивният метод, метода на анализа и синтеза, дескриптивният метод, метода на наблюдението, анкетни проучвания и други методи, съчетани с подходящ графически и статистически инструментариум. При анализът на състоянието и предизвикателствата пред ценообразуването в областта на електронната търговия у нас са ползвани публично достъпни данни по изследваната проблематика, резултатите от планирано проучване, както и информация от интервюта и неформални разговори с представители на сектора у нас. Онлайн анкетното проучване е извършено чрез инструмента Google Forms на Google Docs, а обработката на данните и тяхното представяне е извършено с помощта на MS Office Excel 365 и IBM SPSS 23.

При разработката на настоящата дисертация са възприети някои ограничения в обхвата на изследването – извън обхвата на дисертацията остават въпросите, свързани с изцяло технологичните аспекти на електронната търговия, които биха изместили фокуса на изследването.

Използваната научна литература е цитирана коректно. Задълбочено са проучени и анализирани актуални български и чуждестранни специализирани публикации.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Изследователската логика и структурата на дисертационния труд са добре изградени. Дисертацията се основава върху изследвания на научни разработки на български и чуждестранни изследователи в свързаната област.

При структурирането докторантът на първо място (в първа глава) е изяснил ключови въпроси на ценообразуването в съвременната икономика чрез критичен теоретичен анализ на същността, функциите, факторите, елементите и структурата на цената и основните етапи и методи на ценообразуването във фирмата. Разработена е характеристика и на ценова политика и стратегия на фирмата като част от цялостния ценови и финансов мениджмънт на фирмата.

Втора глава има подчертано аналитичен и изследователски характер – разглежда възникването, същността и видовете електронна търговия, като на тази основа се изследва и място, роля и взаимодействие между фирмите в електронния пазар. Специално внимание е отделено на анализа на приложимите бизнес модели и подходи за генериране на приходи в електронната търговия.

Глава трета е посветена на анализ на въздействието на пандемията върху икономиката и поведението на потребителите, както и върху електронната търговия чрез сравнителен анализ на световните тенденции и тенденциите в България (резултати от анкетно проучване). В главата се тестват възможности за прилагане на система за динамично ценообразуване чрез използване на big data и изкуствен интелект.

Формулираните препоръки в заключителната точка придават завършеност на разработката, а обобщаващите изводи и постановки, представящи авторовите възгледи в края на всяка глава, допълнително подчертават качествата ѝ. В заключението на разработката докторантът систематизира основните изводи и постигнати резултати, които могат да бъдат разглеждани като научни приноси – същността на всяко изследване от подобен тип. Това, от своя страна, дава основание за потвърждение на поставената в началото на разработката изследователска теза.

Следвайки горната изследователска логика, авторефератът е разработен в съответствие с основните моменти от дисертационния труд, подчертавайки приносите на автора. Той отразява в синтезиран вид съдържанието, основните резултати и изводи, постигнати в процеса на изследването. В него се съдържат всички необходими елементи за съставяне на автореферат към дисертационен труд, в т.ч. обосноваване актуалността на темата, очертаване на обекта, предмета, целта, задачите, изследователската теза и методологията на изследването, представяне на структурата и съдържанието на труда, както и насоки за бъдещи изследвания по темата на дисертацията, справка за приносите, справка за съответствие с националните изисквания, списък на публикациите на докторанта, декларация за оригиналност.

Като публикации по темата на дисертацията са представени 5 броя – доказателство, че ключови аспекти от изследването са направени достояние на научната общност, в т.ч. и чрез участия в научни форуми, както и че са покрити националните изисквания за минимален брой точки съгласно Правилника за приложение на закона за развитие на академичния състав в Република България.

III. Научни приноси на дисертационния труд.

Дисертационният труд надгражда съществуващи и представя нови научни идеи с научна и практико-приложна значимост за ценообразуването при електронната търговия. Внимателният преглед на дисертационния труд дава основание да бъдат откроени следните научни приноси:

1. Въз основа на задълбочен обзор на научната литература по свързаната проблематика, авторът предлага комплексна систематизация на теоретичните аспекти в областта на ценообразуването и собствено виждане за значимостта на ценовата политика и ценовата стратегия в цялостния процес по ценови мениджмънт във фирмата.

2. Чрез теоретико-практически анализ авторът дефинира мястото и ролята на съвременната електронна търговия, методологично оценява приложимите бизнес модели и подходи за генериране на приходи от фирмите в областта на електронната търговия, и отличава спецификите на процеса по ценообразуване на техните продукти и услуги на база ключови показатели.

3. Въз основа на проведено анкетно проучване и сравнителен анализ на световната и националната практика, авторът презентира собствено виждане за състоянието и тенденциите в сектора електронна търговия в България, анализира приложимите модели за ценообразуване на продукти и услуги от българските фирми, и оценява въздействието на пандемията от COVID-19 върху електронната търговия.

4. Чрез използване на big data и изкуствен интелект, авторът тества възможности за прилагане на система за динамично определяне на ценообразуването, оценява ефективността на различни ценови модели, и формулира препоръки и предложения за оптимизиране на процеса на ценообразуване в българските фирми в областта на електронната търговия, с отчитане на новите икономически реалности.

IV. Критични бележки, въпроси и препоръки по дисертационния труд.

По отношение на дисертационния труд, в т.ч. основното изложение и авторовата аргументация нямам съществени критични бележки и препоръки.

Въпроси по дисертационния труд:

1. Коментирайте основните рискове при реализацията на ценова политика и ценова стратегия в електронната търговия.

V. Обобщено заключение и становище.

Представеният за становище дисертационен труд притежава характеристиките на задълбочено и завършено научно изследване по значим икономически проблем. Считам, че поставените в увода цел и задачи на дисертационния труд са постигнати в хода на изследването. Формулираните в заключението научни приноси и резултатите

от проведеното практическо проучване могат да бъдат определени като реални постижения на докторанта.

За целите за вземане на решение от Научното жури за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (Финанси), давам положителна оценка на дисертационният труд на тема „Предизвикателства пред ценообразуването при електронната търговия у нас в условията на пандемия“. Ето защо предлагам на членовете на Научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“ (по икономика) на Георги Стоилов Анев.

Дата: 25.01.2024 г.

проф. д-р Т. Димитрова